

ARXIU HISTÒRIC DE PROTOCOLS DE BARCELONA

Memòria 2015

L'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, constituït pels manuals, llibres notals i protocols de més de cent anys del districte notarial de la capital catalana, forma part de l'Arxiu General de Protocols del Col·legi de Notaris de Catalunya, amb el qual es troba instal·lat de manera unitària a la seva seu, i és gestionat per aquesta institució. Integrat en el Sistema d'Arxius de Catalunya, és el primer arxiu de l'Estat espanyol d'entre els notariaus, tant per l'antiguitat com per la continuïtat i la transcendència dels seus fons. I, alhora, és un dels principals centres d'investigació i estudi del país, amb un nombre d'usuaris (més de 2.700) i de consultes (gairebé 16.000) que supera les cotes elevades dels anys anteriors i suposa un nou rècord.

Durant l'any 2015, l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona ha continuat desplegant les funcions ja tradicionals i que li són pròpies com a centre responsable de la custòdia, el tractament i la difusió del patrimoni documental generat per la institució notarial barcelonina, des de la seva gènesi, a l'inici del segle XIII, fins avui dia, d'acord amb la normativa sectorial corresponent.

En aquesta memòria es recullen i sistematitzen de manera sintètica aquestes competències, agrupades en quatre grans apartats, segons l'esquema coherent de funcions desplegades pels centres arxivístics: recepció o ingressos de fons; conservació en el triple vessant de preservació, restauració i reproducció; organització i tractament, igualment en un triple vessant de classificació, ordenació i descripció, i, en darrer terme, comunicació i difusió dels fons.

Convé advertir, en tot cas, que sobre els primers punts relatius a l'ingrés de fons, a la conservació o encara a la mateixa organització de la documentació en els seus diferents vessants, aquesta memòria recull tasques relatives a l'Arxiu General de Protocols del Districte de Barcelona més que no pas a l'Arxiu Històric. Tasques que, pel fet que formen part del mateix cicle o procés documental i són executades pel personal de la Secció Històrica, s'hi han incorporat.

Com a aspectes més remarcables de la tasca duta a terme durant aquest any 2015, es pot destacar:

- L'ingrés de disset notaries amortitzades, quinze de la ciutat de Barcelona i dues de Badalona, amb un total de més de 15.000 volums, entre protocols i llibres registre de pòlisses.
- La finalització de la descripció dels protocols del segle XX (1901-1940), segons el pla establert amb la Fundació Noguera, i l'inici del que serà el desè i darrer volum editat de l'inventari, amb les escriptures especials i els índexs generals.
- L'elaboració, presentació pública i inserció dins l'espai web de l'Arxiu Històric de l'exposició virtual *Els protocols de Barcelona: una finestra oberta a Europa*, amb la voluntat de fer evident el rol del notariat barceloní en relació amb Europa.
- La signatura d'un nou conveni amb la Generalitat de Catalunya, sobre l'ingrés i la conservació dels protocols intermedis, com excepcionalment també dels protocols de les notaries amortitzades, als arxius comarcals.

1. RECEPCIÓ I INGRÉS DE LA DOCUMENTACIÓ

1.1 Ingré de protocols de Barcelona

D'acord amb la legislació vigent, han ingressat a l'Arxiu General de Barcelona els protocols de més de vint-i-cinc anys corresponents a les notaries demarcades dins el seu districte notarial, que actualment aplega, de manera exclusiva, la capital catalana.

La xifra de volums del protocol general segueix en la línia d'augment notable, de manera que s'ha doblat en els darrers quinze anys i supera per primer cop els 2.000. Cal anotar que comptabilitzem la totalitat dels volums produïts. Així, incloem els protocols d'un notari que, d'acord amb el Reglament notarial, no els ha transferit pel fet de portar més de vint-i-cinc anys a la plaça:

- Any 1989: 99 notaris i 2.067 volums.

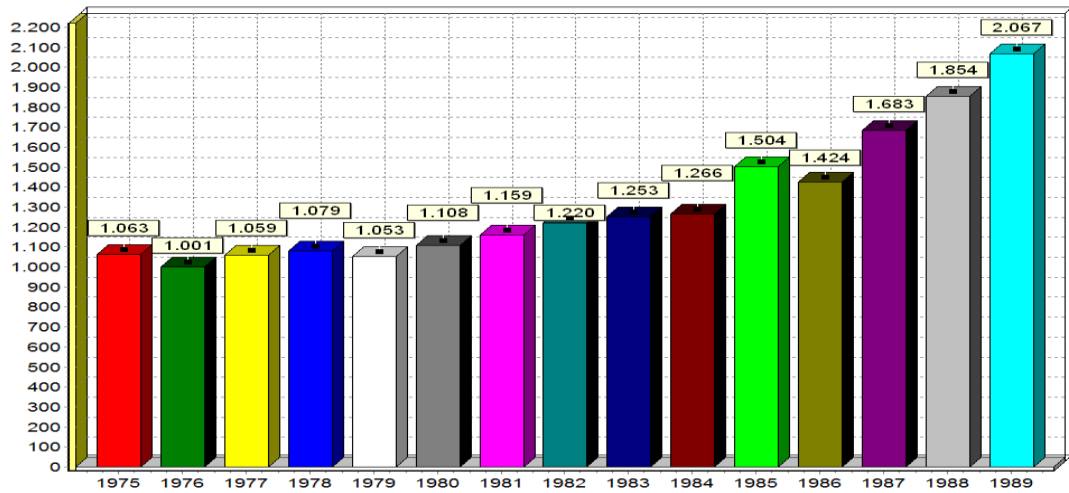
D'altra banda, els protocols que en aquest any han esdevingut centenaris i que, per tant, han passat a formar part de l'Arxiu Històric, obert a la consulta i a la investigació històrica, són:

- Any 1915: 49 notaris i 160 volums.

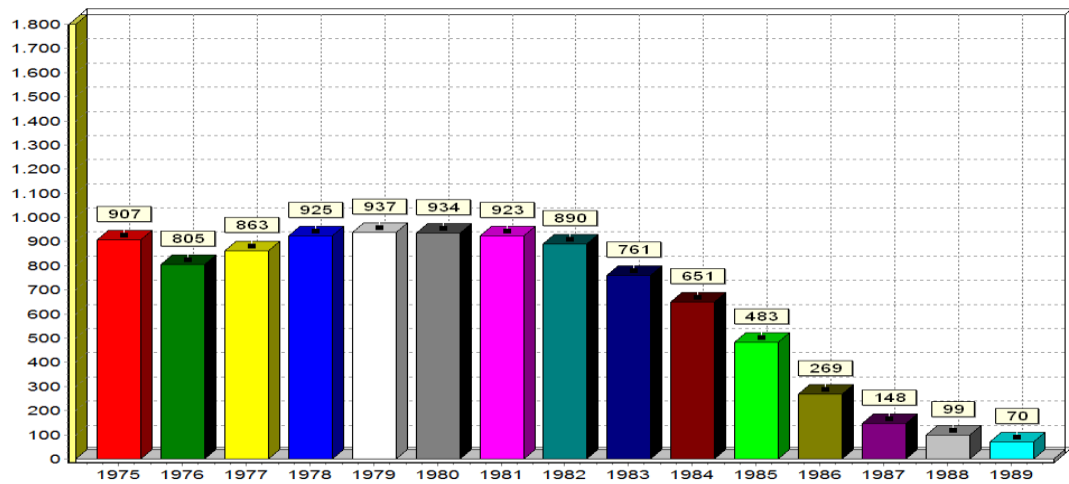

Evolució de la producció notarial barcelonina: 1975-1989

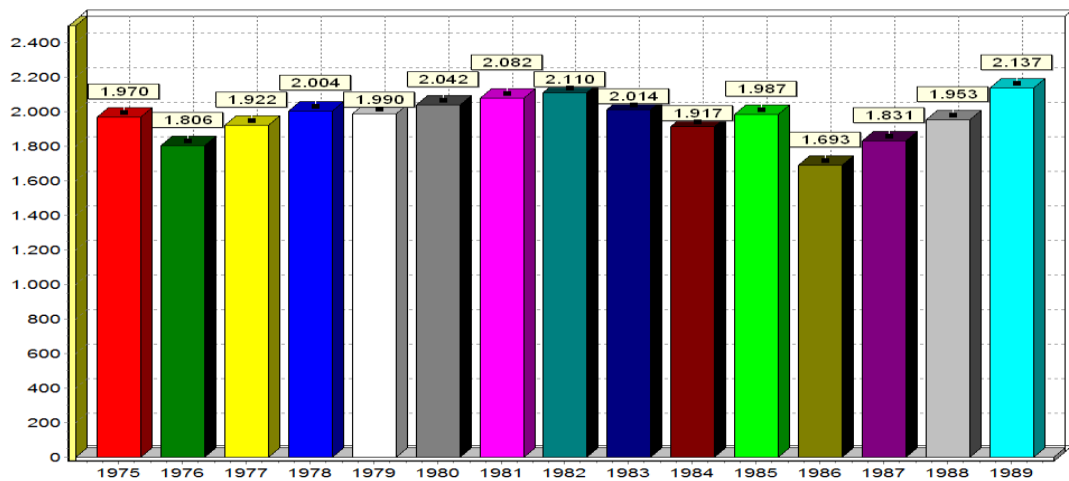
Protocol general

Protocol protestes

Protocol general i protestes

1.2 Ingrés de pliques

Igualment, han ingressat a l'Arxiu General les pliques obrants a les notaries, corresponents tant a dipòsits de tipus general com a testaments, memòries testamentàries o altres documents relacionats:

- 23 pliques.

1.3 Ingrés i concentració de protestos

Aquest any, han ingressat a l'Arxiu General els protocols especials de protestos corresponents del districte de Barcelona, els quals han estat instal·lats al dipòsit del carrer Entença:

- Protocols de protestos del districte de Barcelona de diferents anys (de 1989: 23 notaris i 70 volums, amb una clara continuïtat en el descens respecte dels anys anteriors, per raó de la promulgació de la Llei canviària i del xec de 1985, que considerava altres vies de reclamació diferents al protest notarial).

1.4 Nou conveni amb la Generalitat de Catalunya

En el marc de la tradicional relació existent entre el Col·legi de Notaris i la Generalitat de Catalunya en matèria d'arxius de protocols, el 31 de juliol d'aquest any s'ha signat un nou conveni entre el degà del CNC i el conseller del Departament de Cultura, que pretén establir un marc estable i coherent de col·laboració entre aquestes dues institucions. En certa manera, aquest conveni supera l'anterior signat el 21 de novembre de 2007, que determinava la creació de l'Arxiu General Intermedi de Protocols de Catalunya, amb seu inicial al CNC.

En síntesi, el nou conveni signat entre aquestes dues institucions obre de bell nou la porta a l'ingrés i a la conservació dels protocols intermedis, com excepcionalment també dels protocols de les notaries amortitzades, resultants de la nova demarcació notarial de 10 de març del mateix 2015, als arxius comarcals, sempre que aquests arxius reuneixin les condicions necessàries. I, alhora, determina l'establiment d'una col·laboració econòmica anual per dotar els arxius comarcals que ho requereixin de la infraestructura necessària per acollir els protocols.

1.5 Ingress de protocols de Badalona

Durant aquest any han ingressat a l'Arxiu General de Barcelona també els protocols de més de vint-i-cinc anys del districte de Badalona, que ens pertoca conservar perquè abans formava part del districte de Barcelona. Tanmateix, si més no de moment, no han ingressat els protocols corresponents del districte de Sant Boi de Llobregat, districte del qual tenim documentació en dipòsit només fins a 1986:

- Any 1989: 3 notaris i 54 volums.

1.6 Arxiu dels fons de Corredors de Comerç de Catalunya

Com a institució successora dels quatre antics col·legis territorials de corredors de comerç, el Col·legi de Notaris ha assumit la ingent massa de volums generats pels fedataris mercantils cessats amb anterioritat a l'any 2000, mitjançant la creació de l'Arxiu de Corredors de Comerç de Catalunya (ACCC), constituït per quatre seccions corresponents a cadascun dels esmentats col·legis territorials (Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona).

D'aquestes seccions, l'única destinada a mantenir-se activa és la de Barcelona, ja que, d'acord amb la legislació vigent sobre el destí dels llibres registre, aquests han de ser transferits a l'arxiu notarial de districte corresponent. Així, fruit de les transferències corrents, durant l'any 2015 han ingressat:

- Plaça de Barcelona, de l'antic Col·legi de Corredors de Comerç de Barcelona, 1.184 volums.

D'altra banda, de manera extraordinària i com a resultat de les notaries amortitzades, han ingressat 3.957 volums més, datats entre els anys 1989 i 2015. D'aquests, 1.546 volums són llibres registre anteriors al 2000 i, per tant, cal comptabilitzar-los també com a ingressos a l'ACCC. La resta, per contra, formen part del protocol del districte, en la seva qualitat de volums generats ja per la institució notarial.

1.7 Ingress de les notaries amortitzades

En virtut del Decret 33/2015, de 10 de març, de revisió de la demarcació notarial de Catalunya, i la Resolució de JUST655/2015, de 8 d'abril, de declaració de les notaries amortitzades, l'Arxiu General de Protocols del Districte de Barcelona, dependent del Col·legi de Notaris de Catalunya, ha ingressat el 2015 un total de 17 notaries amortitzades, 15 de la ciutat de Barcelona i 2 més de Badalona.

Els trasllats de la major part de la documentació s'han realitzat entre els dies 4 de maig i 15 de juny de 2015, restant només el protocol de dues notaries que han cessat la seva activitat més endavant i que han ingressat el 31 de juliol i el 2 i 3 de desembre.

El nombre total de volums supera els 15.000: 11.256 protocols i 3.957 llibres de pòlisses. Els protocols s'han col·locat al dipòsit del primer soterrani del CNC, mentre que les pòlisses s'han ingressat directament al dipòsit de Molins de Rei, ja que el d'Entença, on es custodien els llibres registre dels Corredors del Col·legi de Barcelona, està pràcticament ple (a l'inici del present any de 2016 s'ha donat per tancat i les transferències ordinàries de pòlisses es deriven cap al de Molins de Rei).

2. CONSERVACIÓ DELS PROTOCOLS

2.1 Manteniment de suports

S'han dut a terme les tasques pròpies de manteniment de les unitats d'instal·lació, tant de les capses i de les carpetes que protegeixen els volums com dels mateixos protocols. D'igual manera, en aquest any s'ha iniciat la retolació dels protocols del segle XX, amb el mateix sistema d'etiquetes i numeració emprada en el segle anterior, per bé que s'ha introduït un petit canvi i s'ha treballat amb etiquetes impreses prèviament.

2.2 Enquadernació de protocols del segle XX

S'ha prosseguit la tasca de reparació de les enquadernacions i, en tot cas, de restauració dels protocols del segle XX, de notaris i anys diversos, amb una xifra inferior als exercicis anteriors perquè en aquest s'ha produït un canvi d'enquadernador:

- 24 volums de protocols.

2.3 Restauració de protocols

Igualment, s'ha continuat la restauració dels volums històrics més malmesos i que es consideren de major interès. D'acord amb el projecte iniciat fa uns anys, durant el 2015 s'ha finalitzat del tot la restauració dels protocols de l'escrivania de Marina i s'ha iniciat la de la sèrie de llibres d'actes o deliberacions dels antics col·legis de notaris barcelonins:

- 3 protocols de l'Escrivania de Marina.
- 7 llibres de deliberacions dels antics col·legis de notaris.

2.4 Restauració de pergamins

Iniciada el 2009 la tasca de nova catalogació de la col·lecció de 1.600 pergamins de l'Arxiu Històric, el 2010 es començà la restauració d'aquells més malmesos i que necessitaven un tractament de reforç i aplanament. Durant el 2015 s'han restaurat:

- 23 pergamins del segle XVI.

2.5 Instal·lacions d'arxiu

Canviada l'any 2006 la maquinària de climatització de l'Arxiu Històric i Intermedi, durant el 2015 se n'ha continuat controlant el rendiment, mercès als sensors de control o termohigrògrafs i mitjançant lectures automàtiques periòdiques dels paràmetres de temperatura i humitat, bàsics per a la conservació òptima dels fons documentals.

3. ORGANITZACIÓ I TRACTAMENT DE LA DOCUMENTACIÓ

3.1 Classificació i ordenació dels fons

S'han dut a terme les tasques pròpies de tractament i organització dels fons de protocols generals ingressats a l'arxiu, tant de Barcelona com de Badalona:

- Revisió, neteja (fotocòpies, grapes, clips...) i ordenació alfabètica per notaris dels protocols de l'any 1989, amb un total de 102 notaris i 2.121 volums.

Igualment, s'han ordenat els protocols especials de protestes del districte de Barcelona ingressats a l'arxiu:

- Ordenació cronològica (1989) i alfabètica (de notaris).

També s'ha continuat organitzant el fons intern, petit però important, de les relacions de transferència de protocols i modificacions d'escriptures:

- Classificació i ordenació de les sèries de relacions de transferència i de modificacions d'escriptures de l'Arxiu General del Districte, de l'any 1989.

3.2 Descripció dels fons

Seguint amb el projecte patrocinat per la Fundació Noguera des de l'any 1995, d'elaboració del nou inventari dels protocols de l'arxiu, enguany s'han dut a terme les tasques següents:

- D'acord amb el pla establert, finalització de la nova descripció dels protocols del segle XX, concretament del període 1901-1940, iniciada el 2013 i que configurarà el volum novè de l'inventari. Com es deia en les memòries anteriors, es tracta d'un conjunt documental extraordinari, amb un total, entre Barcelona i Badalona, de 104 notaris i 9.227 volums, i que s'ha descrit en un termini de tres anys (2013-2015). La metodologia de descripció ha estat la mateixa que en els volums anteriors, amb la fitxa simplificada en alguns camps, com també s'ha fet, quan s'ha considerat necessari, l'arranjament físic de les unitats d'instal·lació, per tal que presentin unes millors condicions tant de conservació com de recerca.
- Preparació de l'edició del volum novè de l'inventari dels protocols de l'arxiu, corresponent al període 1901-1940, dins la mateixa col·lecció d'inventaris de la Fundació Noguera, per a la qual cosa ha calgut desenvolupar les tasques pròpies, com ara presentació de l'original, el seu repàs i la confecció dels índexs.
- Inici de la tasca de descripció dels protocols de l'Escrivania de Marina (segles XVIII-XIX), emmarcada en el context del que serà el Projecte de treball que es proposa per al proper trienni de 2015-2018.

En segon terme, quant als fons de corredors de comerç, continuant el criteri emprat en els anys anteriors, s'ha procedit a descriure, a nivell d'inventari sumari, els llibres registre de les transferències corrents del districte de Barcelona.

3.3 Ampliació de les funcionalitats del gestor documental Aurora

En el decurs de 2015, s'ha treballat en l'ampliació de les funcionalitats d'Aurora, amb l'objectiu que esdevingui el gestor que permeti unificar el tractament de tots els fons històrics de l'AHPB.

Així, Aurora ja té la capacitat de realitzar una plena descripció multinivell (és a dir, de fons a unitat documental simple), tot automatitzant el pas d'informació d'un nivell a altre, bé sigui a través de la seva heretabilitat (de nivell superior a un d'inferior) o connexió (de nivell inferior a superior). Això permet no haver de descriure de manera redundant i assegurar la precisió de la informació: per exemple, les dates extremes o el nombre d'unitats documentals d'un fons s'actualitzen cada cop que es descriuen nous registres inferiors.

A nivell d'unitat documental composta i simple, s'han treballat amb especial atenció els camps que permeten descriure-les diplomàticament i s'ha preparat un àrea de camps destinada a geolocalitzar els documents. Finalment, gràcies a la possibilitat de poder configurar de manera predeterminada un mateix nivell de descripció, es pot estalviar la descripció repetitiva en casos de tractament de conjunts documentals homogenis (pensi's, per exemple, en els centenars d'escriptures d'un mateix protocol).

Aurora compta també amb un quadre d'accés i seguretat, així com amb un registre de modificacions que permet auditar qualsevol tractament arxivístic, a banda de garantir que només aquells perfils designats puguin eliminar registres o publicar-los online.

Més enllà del tractament dels fons històrics, s'ha desenvolupat un mòdul que permet gestionar exposicions virtuals. Cada exposició que es faci comptarà amb un grup d'eixos temàtics, i a aquests eixos es vincularan els documents oportuns. Coincidint amb la setmana internacional dels arxius, el 17 de juny es presentà la primera exposició, titulada *Els protocols de Barcelona: una finestra oberta a Europa*. A més, els documents que es puguin consultar també a través de l'arxiu digital comptaran amb un enllaç que dirigeixi el públic de l'exposició a la fitxa descriptiva de la unitat documental.

3.4 Tractament de testaments autoritzats davant rector

Tal com s'explica en la darrera memòria, al final de 2014 ingressaren al Col·legi de Notaris de Catalunya, i foren dipositats a l'Arxiu Històric, un total de 40.723 testaments autoritzats davant rector majorment entre els anys 1908 i 2008, provinents de nou dels deu bisbat catalans (de tots menys el de Vic), per tal de procedir a la seva protocol·lització notarial d'acord amb la legislació sectorial vigent. I durant el 2015 s'ha efectuat el seu arranjamant definitiu.

Aquest tractament ha consistit en la confecció de camises individualitzades per a cadascuna de les parròquies i en la seva ordenació en capsos, primer per ordre alfabètic de bisbats i després, dins de cadascun d'ells, per ordre igualment alfabètic de parròquies. Així mateix, s'han sistematitzat els catàlegs disponibles, de manera que cada parròquia s'ha acompanyat del seu catàleg per facilitar la cerca dels testaments. I, finalment, s'ha procedit a la retolació de les unitats d'instal·lació -indicant el número de capsa, el bisbat i les parròquies- i a la confecció d'un inventari topogràfic, per permetre una més ràpida recuperació de la documentació.

4. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ DELS FONS

4.1 Servei a la sala de consulta

Aquesta és, sens dubte, la finalitat última del conjunt de tasques desenvolupades a l'arxiu i, alhora, la que ocupa més dedicació i atenció quotidiana per part del seu personal. Amb un nivell de consulta que en aquest any ha batut el rècord, i això malgrat el fet de no obrir els dimecres a la tarda per raó de la celebració d'oposicions a notaris a la seu col·legial, les xifres totals d'usuaris i de consultes o volums servits situen el nostre centre entre els més prestigiosos i visitats del país.

Aquest servei comporta moltes intervencions puntuals d'ajut, de resolució de dubtes de tot tipus (arxivístics, paleogràfics, diplomàtics, històrics...) i d'assessorament bibliogràfic o documental:

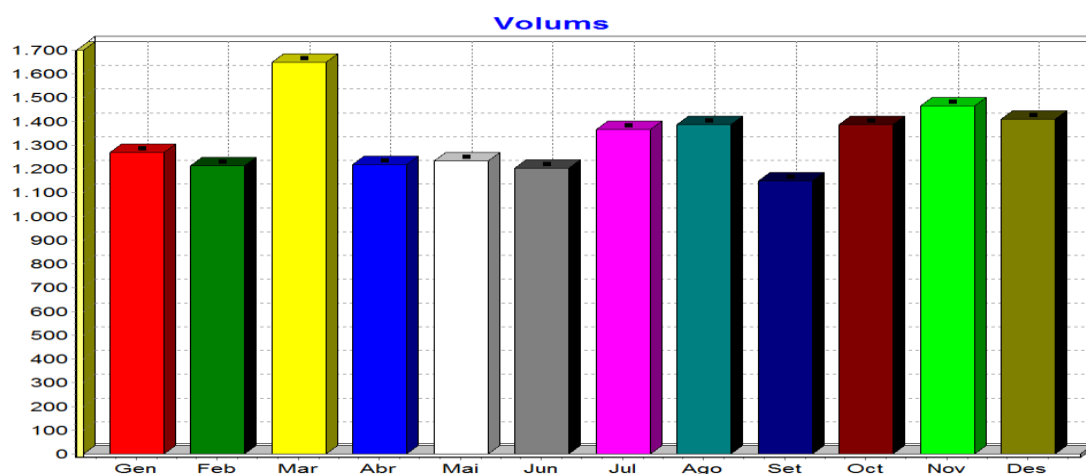
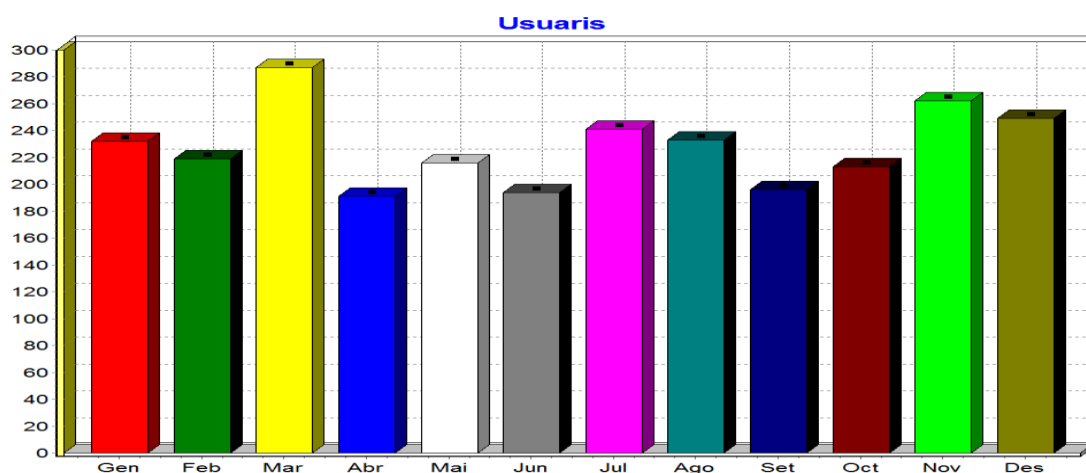
- S'han realitzat un total de 15.950 consultes per part de 2.733 usuaris, amb una superació clara d'aquests paràmetres de servei respecte dels anys anteriors.

D'altra banda, respecte de les característiques bàsiques dels usuaris, d'acord amb una enquesta quinquennal realitzada en el decurs de l'any 2015, es constata una repetició força calcada dels paràmetres detectats el 2010, per bé que amb algunes variacions del tot interessants que convé remarcar, com ara l'envelliment de la població usuària, l'augment de la trajectòria de recerca o l'increment dels estudis sobre genealogia. En tot cas, advertim que els percentatges en alguna ocasió superen el 100%, pel fet lògic que els usuaris, en respondre l'enquesta, complimenten més d'una casella:

- De manera molt similar a fa cinc anys, poc més de la meitat dels investigadors provenen de la ciutat de Barcelona (53%), un 20% de la seva àrea metropolitana i un 16,1% de la resta de Catalunya. De les altres zones de l'Estat espanyol han visitat l'arxiu nou persones (3,9%), i tretze ho han fet de l'estranger (5,6%).
- Igual que fa cinc anys, gairebé el 90% dels usuaris han cursat estudis superiors universitaris.
- De la mateixa manera, el sector professional al qual pertanyen els usuaris segueix essent força variat, per bé que predominen els historiadors i els investigadors de caire general (grup nodrit sobretot pels genealogistes), els professionals liberals, els professors universitaris i altres (professors no universitaris, estudiants...).

AHPB
Estadística d'usuaris i consultes, any 2015

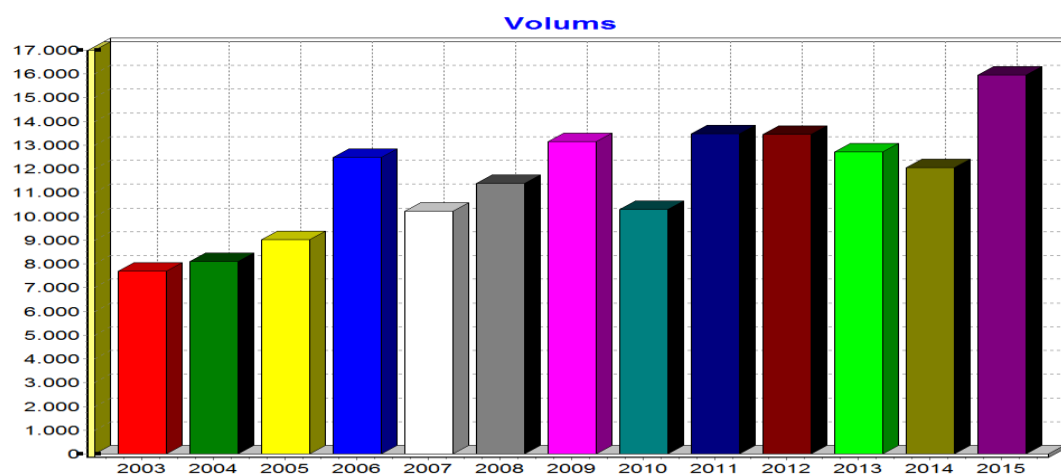
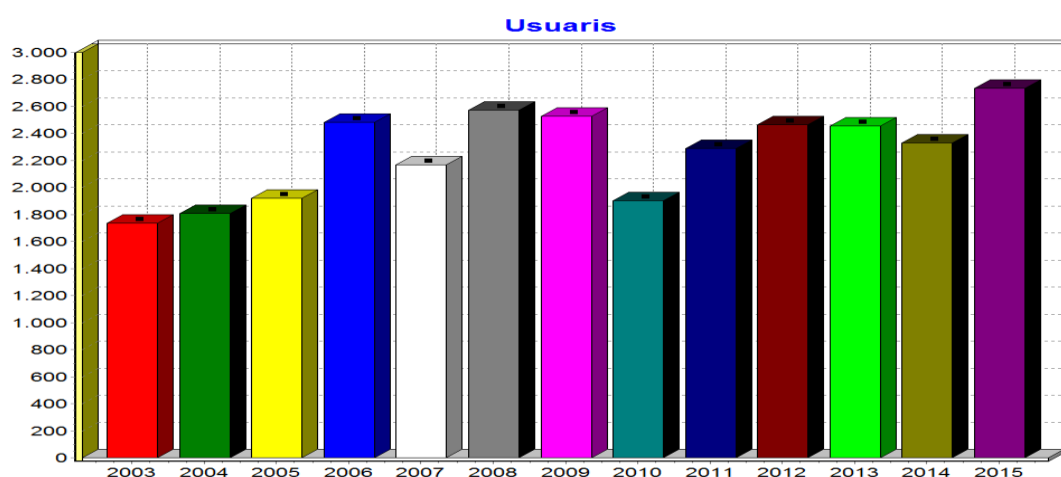
	Dies	Usuaris	Volums	Mitjana diària usuaris	Mitjana diària volums
Gener	20	232	1.269	11,60	63,45
Febrer	20	219	1.214	10,95	60,70
Març	22	287	1.649	13,05	74,95
Abril	20	191	1.219	9,51	60,95
Maig	20	216	1.234	10,80	61,7
Juny	20	194	1.202	9,70	60,1
Juliol	23	241	1.365	10,48	59,35
Agost	21	233	1.386	11,10	66
Setembre	20	196	1.150	9,80	57,50
Octubre	21	213	1.386	10,14	66
Novembre	21	262	1.466	12,48	69,81
Desembre	21	249	1.410	11,86	67,14
TOTAL	249	2.733	15.950	10,98	64,06

Evolució de l'estadística d'usuaris i consultes: 2003-2015

	Dies	Usuaris	Volums	Mitjana usuaris	Mitjana volums
2003 (*)	94	653	2.895	6,95	30,80
2004	251	1.809	8.102	7,21	32,28
2005	248	1.920	9.022	7,74	36,38
2006	246	2.485	12.501	10,10	50,82
2007	248	2.166	10.222	8,73	41,22
2008	250	2.573	11.396	10,29	45,58
2009	249	2.529	13.160	10,16	52,85
2010	250	1.902	10.302	7,61	41,21
2011	248	2.289	13.488	9,23	54,39
2012	248	2.463	13.452	9,93	54,24
2013	248	2.457	12.717	9,91	51,28
2014	247	2.332	12.068	9,44	48,86
2015	249	2.733	15.950	10,98	64,06

(*) De l'any 2003, només es disposa de dades a partir del mes d'agost. Per tant, les gràfiques d'aquest any s'han confeccionat basant-nos en les mitjanes.

- La franja d'edat predominant dels usuaris s'ha mantingut, igual que el 2010, entre els 46 i els 55 anys (28,3%), seguida en aquest cas no de la immediatament anterior, entre els 36 i els 45 anys, sinó de la posterior, entre els 56 i els 65 anys (20%) i dels jubilats (16,1%). Els menors de 25 anys representen només el 7,4%. Per tant, observem una certa tendència a l'envelliment de la població usuària.
- Responent a tota lògica, més de la meitat dels investigadors han conegut l'arxiu en la seva etapa de formació i, pel que fa a la resta, la majoria ho ha fet mitjançant altres persones, per la mateixa producció bibliogràfica o per informació facilitada per altres centres d'arxiu.
- El 24% dels usuaris -sis punts menys que fa cinc anys- ha visitat l'arxiu per primer cop aquest any. La resta hi té una llarga trajectòria de recerca, amb unes franges predominants dels que hi van des de fa entre 2 i 5 anys i més de 20 anys.
- Els investigadors acudeixen a l'arxiu amb una finalitat majoritària d'estudi, de temes ben diversos. Així, hi predominen els treballs sobre genealogies i biografies (37'9%, amb un augment més que notable de gairebé 15 punts), seguit en aquest cas pels d'història social (26,3%), història econòmica (17,4%), història local (15,7%), urbanisme o història de la cultura. Els estudiosos de qüestions jurídiques, institucionals i del notariat representen un 9,1%.
- Quant a les èpoques d'estudi, cal dir que són igualment molt diverses i abasten tot l'ampli ventall cronològic que ofereix en l'actualitat la documentació notarial, des del final del segle XIII fins a l'inici del segle XX. I es confirma la tendència ja detectada fa cinc anys de menor consulta conforme es reula en el temps. Així, predominen els dels segles XIX-XX (49,7%, amb un augment de gairebé 6 punts), seguits tanmateix molt a prop pels del segle XVIII (43,6%, amb un augment de 9 punts) i segles XVI-XVII (30%, índex mantingut). En darrer terme, els medievalistes representen un 20'9% del total d'usuaris.
- Sobre la pàgina web de l'arxiu, un 46,2% d'usuaris la coneix i la consulta, dels quals un 38,4% ho fa de manera ocasional. De l'espai web, el més visitat és l'Arxiu digital, seguit dels apartats Recerca i Sobre l'Arxiu.
- Finalment, els punts forts de l'arxiu respecte d'altres centres són, igual que fa cinc anys i per una àmplia majoria, el servei de sala, la mateixa sala de consulta, l'assessorament que se'ls proporciona o l'accés.

4.2 Servei indirecte

De manera complementària al servei directe a sala, s'ha atès més d'un centenar llarg de consultes, majorment a través del correu electrònic, sobre documentació de l'arxiu. I, sobretot, s'ha atès també una quantitat no xifrada, però realment molt nombrosa, de consultes telefòniques ben diverses: informació sobre situació de protocols de Catalunya, sobre notaris antics, sobre centres d'arxiu, preguntes sobre tipologies notariales, orientacions bibliogràfiques i documentals, ubicació de poblacions dins els districtes i un llarg etcètera.

4.3 Reproduccions

Com a resultat de les investigacions dutes a terme pels usuaris, sempre que l'estat dels registres i protocols ho ha permès, s'ha donat resposta a la seva sol·licitud de reproducció. D'aquesta manera:

- S'han realitzat un total de 2.000 reproduccions del fons documental de l'arxiu.

4.4 Visites comentades

Més enllà de les activitats habituals de tractament, descripció, difusió dels fons i d'atenció als usuaris, també es realitzen a l'arxiu, en el decurs de l'any, freqüents visites comentades per part de facultats o d'escoles universitàries, de personalitats i d'altres grups ben diversos que s'hi interessen.

Les visites més significades realitzades en aquest any han estat les següents, amb l'advertiment que el seu menor nombre respecte d'anys anterior ha estat clarament determinat per la celebració de les oposicions a notaris, iniciades a la seu del Col·legi de Notaris l'abril de 2015 i que s'han perllongat fins al gener de l'actual 2016:

- Febrer, 13: Grup de nous notaris del Col·legi de Notaris de Catalunya en l'acte de la seva presa de possessió (20 persones).
- Abril, 25: Curs de Secretariat Jurídic, Col·legi d'Advocats de Barcelona, Sra. M. Rosa Panadès (40 alumnes).
- Setembre, 22: Visita d'un grup d'enginyers de la companyia Endesa, Sr. Albert Domingo (25 persones).
- Setembre, 29: Amics dels Museus de Catalunya, Sra. Inés Carci Guilera (25 persones).
- Novembre, 2: Universitat Pompeu Fabra, Facultat de Dret, Dr. Tomàs de Montagut (12 alumnes).

- Novembre, 4: Universitat de Cagliari (Sardenya), Història Medieval, Dra. Oliveta Schena (15 alumnes).
- Novembre, 20: Visita institucional dels membres de la Comissió d'Afers Europeus (CAE), de la Unió Internacional del Notariat (15 persones).
- Novembre, 26: Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, Dr. Lluís Cifuentes (5 alumnes).

4.5 Classes pràctiques

En la línia de connexió ben directa de l'arxiu amb les universitats i altres institucions culturals, prèvia concertació, s'hi imparteixen classes pràctiques de diferents matèries relacionades amb la documentació (metodologia i crítica textual, paleografia i diplomàtica, història, antropologia...). De l'any 2015, remarquen les següents:

- Febrer-març: Universitat de Barcelona, Facultat de Geografia i Història, Dr. Gerard Marí (12 alumnes).
- Abril, 13: Universitat de Barcelona, Facultat de Geografia i Història, Dr. Jaume Dantí (5 alumnes).

4.6 Publicacions

L'arxiu, en la seva línia tradicional de promoure publicacions de caire històric i jurídic, edita, sota el patrocini de la Fundació Noguera, la revista històrica i institucional titulada *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, de periodicitat anual:

- Edició del número XXXIII (2015) de la revista *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, publicada pel Col·legi de Notaris de Catalunya i patrocinada per la Fundació Noguera.

4.7 Exposició virtual

El dia 17 de juny es presentà de manera pública l'exposició virtual *Els protocols de Barcelona: una finestra oberta a Europa*, la primera produïda per l'AHPB i que des d'aleshores es pot visitar a l'espai web del CNC. En l'acte, presidit pel degà, després de la presentació tècnica i del contingut de l'exposició, el professor Martín Rodrigo pronuncià la conferència *Infraestructures i finances: l'eix Barcelona-París a l'inici de la industrialització*.

Aquesta exposició virtual conté una selecció de trenta-tres documents agrupats en sis eixos temàtics: comerç i marina, artesanat i indústria, finances, família i societat, art i cultura i notariat. I té com a objectiu bàsic fer evident el paper jugat pel notariat barceloní en relació amb Europa, és a dir, palesar que els protocols constitueixen un testimoni privilegiat per explicar un aspecte significatiu de la història de Barcelona, precisament aquell que posa en relació la capital catalana amb el ventall ampli de ciutats i països que han configurat la realitat europea, des de l'època baixmedieval fins a l'actualitat.

Així, s'hi mostren documents representatius tant del comerç medieval de tot tipus, amb els ports mediterranis o atlàntics, com del procés d'industrialització al segle XIX, passant per documents de caire cultural, artístic o social, tots de transcendència europea i redactats en diferents idiomes del continent.

4.8 Col·laboracions

El personal de l'arxiu ha participat en activitats culturals dutes a terme per diferents institucions i, així mateix, ha impartit cursos i conferències sobre arxius i documentació notarial. Destaquem:

- *La preservació digital com a garantia de l'accés permanent als documents electrònics*, ponència presentada al *I Congrés de Govern Digital*, organitzat pel Consorci AOC. Barcelona, el gener de 2015 (Vicenç Ruiz).
- *Fons i documents d'institucions i empreses, entitats i persones privades*, assignatura del *Màster en Arxivística i Gestió de Documents*, organitzat per l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents adscrita a la Universitat Autònoma de Barcelona, el febrer-abril de 2015 (Vicenç Ruiz).
- *Autenticant la història. El document notarial com a font per a l'estudi del passat*, Curs online impartit dins el programa de formació de l'Arxiu Comarcal de l'Urgell, el juny de 2015 (Vicenç Ruiz).
- *Els arxius de protocols, font per a la història de les ciències mèdiques*, conferència organitzada per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears (a Barcelona), el desembre de 2015 (Laureà Pagarolas).

Barcelona, abril de 2016

